

Materiały do poznania rozmieszczenia chrząszczy (Coleoptera) Zachodniej Polski. Część 21. Tenebrionidae: Diaperinae i Lagriinae.

Contributions to the knowledge of beetles distribution (Coleoptera) in Western Poland.
Part 21. Tenebrionidae: Diaperinae and Lagriinae.

Marek BUNALSKI¹, Szymon KONWERSKI², Marek PRZEWOŹNY³, Tomasz RUTKOWSKI²,
Paweł SIENKIEWICZ¹, Roman WĄSALA¹

¹ Katedra Entomologii i Ochrony Środowiska, Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu UPP,
ul. Dąbrowskiego 159, 60-594 Poznań, marek.bunalski@up.poznan.pl

² Zbiory Przyrodnicze, Wydział Biologii UAM, ul. Umultowska 89, 61-614 Poznań; szymkonw@amu.edu.pl

³ Zakład Zoologii Systematycznej, Wydział Biologii UAM, ul. Umultowska 89, 61-614 Poznań; hygrotus@amu.edu.pl

ABSTRACT: New chorological data concerning 9 species from the subfamily Diaperinae and 2 species from the subfamily Lagriinae have been presented. *Cynaenus angustus* (LEC.) has been recorded from a new locality in the Wielkopolsko-Kujawska Lowland, which indicates its expansion in Western Poland.

KEY WORDS: tenebrionid beetles, Western Poland, distribution, new data, alien species.

Wstęp

Podrodziny Diaperinae i Lagriinae doczekały się w ostatnich latach licznych prac faunistycznych oraz podsumowania w postaci pierwszego tomu „Coleoptera Poloniae” (IWAN i in. 2012). W badaniach nad entomofauną zachodniej Polski oznaczało to zamknięcie jednego rozdziału i rozpoczęcie nowego, jak się wydaje – bardziej burzliwego. W ostatnich latach pojawił się bowiem gatunek obcy, który w szybkim tempie rozprzestrzenia się w tej części kraju, a gatunki wykazywane wcześniej bardzo rzadko zostały stwierdzone na nowych stanowiskach.

Cel i metody

Celem niniejszego opracowania jest uzupełnienie informacji dotyczących występowania przedstawicieli podrodzin Diaperinae i Lagriinae w zachodniej części kraju. Nowe dane pochodzą z niepublikowanych badań i obserwacji terenowych prowadzonych na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci. Dla wskazania źródła informacji zastosowano następujące oznaczenia: [MB] – Marek BUNALSKI, [MP] – Marek PRZEWOŹNY, [SK] – Szymon KONWERSKI. O ile nie zaznaczono inaczej osoby te były również bezpośrednimi obserwatorami.

W opracowaniu wykorzystano również materiały zebrane przez inne osoby, co oznaczono w tekście następującymi skrótami: J.W. – Jacek WENDZONKA, K.G. – Krzysztof GÓRECKI, P.A. – Maciej PABISIAK, P.M. – Paweł MROWIŃSKI, P.S. – Paweł SIENKIEWICZ, R.L. – Rosław LEWANDOWSKI, R.W. – Roman WĄSALA, S.A. – Stefan ALWIN, T.R. – Tomasz RUTKOWSKI, W.K. – Wojciech KUBASIK, W.Ś. – Wojciech ŚLIWA.

Wszystkim wymienionym osobom składamy serdeczne podziękowania.

Pozostałe skróty opisano w pracy poświęconej Alleculinae (BUNALSKI i in. 2019). Taksony wymieniono w porządku alfabetycznym, a ich nazewnictwo przyjęto za „Catalogue of Palearctic Coleoptera” (LÖBL i SMETANA 2008). Zastosowano podział zoogeograficzny zgodny z „Katalogiem Fauny Polski” (BURAKOWSKI i in. 1987), a kwadraty UTM w obrębie regionów uporządkowano alfabetycznie.

Komentarze ograniczono do gatunków najciekawszych. Bionomię i wymagania ekologiczne pozostałych omawiają STEBNICKA 1991, BURAKOWSKI i in. 1997 oraz IWAN i in. 2012. Informacje dotyczące rozmieszczenia gatunków w zachodniej Polsce podaje „Coleoptera Poloniae” (IWAN i in. op. cit.).

Wyniki

Poniżej przedstawiono informacje dotyczące występowania w zachodniej Polsce 9 gatunków z porodcziny Diaperinae i 2 gatunków z podrodziny Lagrinae.

Diaperinae

Alphitophagus bifasciatus (SAY, 1824)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: XT90 Szklarka Przygodzicka, 8 VIII 2014, 2♂2♀, w pleśniącej ziarnie żytnim, leg. T.R. [SK], idem, 30 VII 2016, 115 exx., w zbożu zmagazynowanym w pomieszczeniu gospodarczym, leg. T.R. [SK]; XU20 Poznań-Ogrody, 9 V 2012, 2 exx. ogród KEOS UP, samolówka świetlna [MB]; XU20 Poznań, 21 IX 2015, 2♂1♀, ul. Jackowskiego, w owocniku żagwi huskowatej, leg. T.R. [SK].

Corticeus (Corticeus) bicolor (OLIVIER, 1790)

Pojezierze Pomorskie: VU63 Kaleńsko ad Kosztrzyn: 30 VII 2008 (1 ex.), 22 V 2014 (1 ex.), 9 VI 2018 (2 exx.) – tereny leśne, samolówka świetlna, leg. R.W. [MB].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: WT95 leśn. Krzyżowiec ad Włoszakowice, 9 VI 2014, 1 ex., oddz. 98, do światła [MP]; WU43 Krobielewko ad Skwierzyna, 8 VII 2011, 1 ex., tereny leśne, samolówka świetlna, leg. R.W. [MB]; XT39 Kamionki ad Kórnik, 6 VII 2018, 1 ex., samolówka świetlna, leg. K.G. [MB]; XU03 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 12 III 2015, 1 ex., cult. ex larva, z huby na leżącym pniu brzozy [MB]; XU20 Poznań-Ogrody: 2 VII 2010 (1 ex.), 10 V 2012 (1 ex.), 8-10 V 2018 (1 ex.), 6 VII 2018 (3 exx.) – ogród KEOS UP, samolówka świetlna [MB].

Corticeus (Corticeus) unicolor PILLER et MITTERPACHER, 1783

Pojezierze Pomorskie: WU56 Mierzęcin ad Dobiegniew, 6 VII 1995, 2 exx., „Wiejkowski Las”, olszyna, leg. P.S. [MB].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: WT18 Gryżyna vic., 3 VI 2016, 5 exx., przydrożna aleja, na korze starych dębów [MB]; WU43 Krobielewko ad Skwierzyna, 5 VI 2010, 1 ex., tereny leśne, samolówka świetlna, leg. R.W. [MB]; WU72 Chalin ad Sieraków: 14 VI 2011 (1 ex.), 26 VII 2015 (1 ex.), 2 VII 2015 (3 exx.) – buczyna nad jez. Chalinek, na martwym leżącym buku [MP], XU13 Ruks-Młyn ad Szamotuły, 21 III 2014, 4 exx., skarpa nad Wartą, pod korą martwej sosny [MB]; XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 20 IX 2014, 4 exx., tereny leśne, pod korą martwych sosen [MB].

Crypticus (Crypticus) quisquilius quisquilius (LINNAEUS, 1761)

Pobrzeże Bałtyku: WA71 Łazy ad Koszalin, 8-20 VIII 1999, 1♀, na wydmie nadmorskiej [SK].

Pojezierze Pomorskie: VU45 rez. „Wrzosowiska Cedyńskie” ad Cedynia, 4 VI – 7 VII 2009, 1 ex., wrzosowisko, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; VU45 Stary Kostrzynek: 4 VI – 7 VII 2009 (3 exx.), 2 VIII – 1 IX 2009 (1 ex.), 1 IX – 6 X 2009 (1 ex.) – murawa, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; VU47 Raduń vic.: 4 VI – 7 VII 2009 (13 exx.) – murawa, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; VU54 Gozdowice, 20 IV – 15 V 2009, 5 exx., murawa, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; VU71 Owczary vic.: 20 IV – 14 V 2009 (14 exx.), 4 VI – 7 VII 2009 (7 exx.) – murawa, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; XV79 leśn. Róg ad Studzienice, 27 VII 1991, 2 exx., leg. P.S. [MB].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły: 9 IX 2006 (1 ex.), 26 V 2007 (2 exx.) – tereny leśne, na drodze [MB], idem, 22 VI 2008, 2 exx., skarpa nad Wartą, w czerpak [MB]; idem, 11-24 V 2009, 7 exx., uprawa leśna, w pułapki ziemne [MB], idem: 12 VI 2011 (5 exx.), 17 VII 2011 (3 exx.), 7 VIII 2012 (1 ex.) – uprawa leśna, na ziemi pod roślinami [MB]; XU23 Oborniki, 22 VII 2016, 1 ex., Wzgórza Bogdanowskie, suche nieużytki, w czerpak [MB].

Cynaesus angustus (LECONTE, 1851)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: VT83 Jezioro Wysokie ad Gubin, 26/27 VIII 2011, 3 exx., OEPL, samolówka świetlna, leg. P.M. [SK].

Gatunek północnoamerykański, rozprzestrzeniający się od kilku lat na obszarze Europy i traktowany w niektórych krajach jako inwazyjny. Wykazany jako nowy dla fauny Polski z okolic Obornik Śląskich (RUTA i in. 2017), ostatnio notowany z Dolnego Śląska (KADEJ i in 2019, KRÓLIK 2019) i Wielkopolski (T. KLEJDYSZ – inf. ustna). Zasiadła głównie biotopy antropogeniczne, choć podawany był również z biotopów naturalnych. Powyższe stanowisko jest kolejnym stwierdzeniem tego gatunku na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej i wskazuje na jego rozprzestrzenianie się w Polsce.

Ponieważ przedstawiciele rodzaju *Cynaesus* przypominają nieco gatunki z rodzaju *Tribolium* zamieszczamy poniżej prosty klucz do rozróżniania obydwu rodzajów.

1. Międzyrzędy pokryw listewkowato wzniesione, zewnętrzna krawędź środkowych i tylnych goleni gładka *Tribolium* MACLEAY, 1825
 – Międzyrzędy pokryw płaskie, zewnętrzna krawędź środkowych i tylnych goleni delikatnie granulowana *Cynaëus* LECONTE, 1862

Diaperis boleti boleti (LINNAEUS, 1758)

Pojezierze Pomorskie: VU63 Kaleńsko ad Kostrzyn: 11 VI 2010 (1 ex.), 5 VII 2010 (1 ex.), 9 V 2012 (1 ex.), 23 V 2012 (5 exx.), 23 V 2014 (1 ex.), 7 V 2016 (1 ex.), 23 V 2016 (2 exx.), 18 VIII 2016 (1 ex.), 21 V 2018 (1 ex.), 12 VI 2018 (1 ex.) – tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; VV53 Zalesie, 16 VI 2010, 2 exx., tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; VV78 Dobroszyn ad Kostrzyn, 20 VII 2010, 1 ex., do światła, leg. R.W. [MB].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: VT95 rez. „Dębowiec” ad Gubin, 31 V 2011, 1 ex., dąbrowa, na starym owocniku żółciaka siarkowego [MB]; WT19 Koryta ad Torzym, 14 VI 2014, 10 exx., oddz. 293, w żółciaku siarkowym na dębie [MP]; WT72 Chalin ad Sieraków, 1 V 2012, 4 exx., tereny leśne, do światła, leg. R.L. [MB]; WU43 Krobielewko ad Skwierzyna: 22 V 2010 (3 exx.), 5 VI 2010 (1 ex.), 26 VI 2010 (1 ex.), 28-30 IV 2012 (3 exx.), 21 V 2012 (1 ex.) – samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; XT29 Komorniki ad Poznań: 11 V 2002 (1 ex.), 20 VII 2010 (1 ex.) – do światła, leg. W.K. [MB]; XU03 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 12 VI 2019, 3 exx., na żółciaku siarkowym [MB]; XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły: 4 III 2008 (2 exx.), 1 V 2013 (8 exx.) – tereny leśne, na hubach [MB]; XU20 Poznań-Ogrody: 1 V 2012 (1 ex.), 10 V 2012 (3 exx.), 24 V 2014 (1 ex.) – ogród KEOŚ UP, samołówka świetlna [MB]; XU40 Swarzędz vic., 2 V 2013, kilkanaście egz., brzeg jez. Swarzędzkiego, pod korą spróchniałej wierzby [SK]; XU41 Kobylnica ad Swarzędz, 10 XII 2006, 1 ex., z huby na brzozie, leg. R.L. [MB].

Neomida haemorrhoidalis (FABRICIUS, 1787)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 12 III 2015, 4 exx., cult. ex larva, z huby na leżącym pniu brzozy [MB]; XU41 Kobylnica ad Swarzędz, 10 XII 2006, 2♂1♀, z huby na brzozie, leg. R.L. [MB]; XU42 rez. „Klasztorne Modrzewie” ad Dąbrówka Kościelna, 31 VIII 2010, licznie, w hubie na złomie bukowym [MB].

Pentaphyllus testaceus (HELLWIG, 1792)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: VT74/84 rez. „Uroczysko Węglińskie” ad Węgliny, 25 VI 2011, 1 ex. pod korą dębu [SK]; VT83 Jezioro Dolne ad

Gubin, 23 VII 2016, 1 ex., wzgórze kemowe, prześwietlona kwaśna dąbrowa, pod korą dębu [SK]; VT95 rez. „Dębowiec” ad Gubin, 25 VI 2011, 1 ex., pod korą pniaka dębowego [SK]; WT39 Grodziszczce, 28 VIII 2011, 3 exx., zadrzewienia śródpolne, pod korą dębu [SK]; XU45 rez. „Dębina” ad Wągrowiec, 17 IV 2010, 4 exx. [SK].

Platydemia violaceum (FABRICIUS, 1790)

Pojezierze Pomorskie: VU46 rez. „Bielinek” ad Cedynia, 3 VI 2017, 1 ex. [MP].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: WT29 Łągów ad Świebodzin, 9 II 1997, 1 ex., pod korą dębu, leg. S.K. [MB]; WU43 Kaleńsko ad Skwierzyna, 24 IX 2010, 1 ex., tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; XT29 Mosina: 10 IV 2015 (1 ex.), 22 IV 2015 (2 exx.) – nieczynna rampa kolejowa, pod kamieniami, leg. T.R. [SK]; XU03 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 25 IX 2016, 2 exx., skarpa jez. Sycyńskiego, pod korą martwych sosen [MB]; XU20 Poznań-Ogrody, 23 V 2014, 1 ex., ogród KEOŚ UP, samołówka świetlna [MB].

Lagriinae

Lagria atripes MULSANT et GUILLEBEAU, 1855

Pojezierze Pomorskie: CE03 rez. „Cisy Staropolskie” ad Wierzchlas, 10 VII 2010, 1♂ [SK].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: VT93 Lubsko vic., 31 V 2016, 1 ex., Natura 2000 „Lubski Łęg Śnieżycowy”, na roślinach zielnych [SK]; WT17 Gryżyna vic., 4 VI 2016, 1 ex., dolina Gryżynki, tereny leśne, na korze dębu [MB]; WT85 Olejnica, 7 VI 2010, 2 exx. [MP]; XT38 Rogalin ad Mosina, 1 VII 2009, 1 ex., łęgi, w czerpak, leg. M.P. [MB]; XT78 Czeszewo vic., 21 V 2018, 1♂2♀, urocz. „Warta”, łąki i zarośla nadrzeczne, w czerpak [MB]; XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 3-4 VI 2010, 4 exx., tereny leśne, w czerpak [MB].

Lagria hirta (LINNAEUS, 1758)

Pobrzeże Bałtyku: WA40 Ustronie Morskie, 3 VIII 2000, 1 ex., wydma szara, na roślinach, leg. P.S. [MB]; WA71 Łazy ad Koszalin, 2-16 VII 2005, 2 exx., na żywopłocie [SK].

Pojezierze Pomorskie: VT83 Jezioro Wysokie ad Gubin: 30 V 2011 (1 ex.), 5 VII 2011 (1 ex.), 5 VIII 2011 (3 exx.) – OEPL, samołówka świetlna, leg. P.M. [MB]; VU45 Stary Kostrzynek, 2 VIII – 1 IX 2009, 1 ex., murawa ostnicowa, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; VU54 Czelin ad Mieszkowice: 9-31 VII 2009 (23 exx.), 7 X 2009 (1 exx.), 2 VII 2011 (1 ex.), 28 VII – 2 VIII 2011 (5 exx.), 30 VI 2013 (1 ex.) – tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W.

[MB]; VU63 Kaleńsko ad Kostrzyn: 5-23 VI 2008 (6 exx.), 7-30 VII 2008 (20 exx.), 30 VIII 2008 (1 ex.), 30 V 2009 (2 exx.), 6-15 VII 2009 (26 exx.), 24 IX 2009 (1 ex.), 4-12 VI 2010 (19 exx.), 29 VI – 11 VII 2010 (57 exx.), 18-23 VII 2010 (15 exx.), 1-13 VI 2011 (11 exx.), 5-31 VII 2011 (15 exx.), 2-19 VIII 2011 (19 exx.), 10 X 2011 (1 ex.), 12-22 VI 2013 (7 exx.), 10-12 VII 2013 (3 exx.), 10 VI 2014 (1 ex.), 4-27 VII 2014 (10 exx.), 15 VIII 2014 (3 exx.), 13 X 2014 (3 exx.), 17 VII 2015 (1 ex.), 7 V 2016 (2 exx.), 25 V – 23 VI 2016 (18 exx.), 1-27 VII 2016 (53 exx.), 18-22 VIII 2016 (6 exx.), 21 V 2018 (4 exx.), 29 VI 2018 (9 exx.), 7-30 VII 2018 (9 exx.) – tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; VU72 Kostrzyn n/Odrą, 20 VII 2013, 1 ex., samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; VV53 Zalesie, 16 VII 2010, 3 exx., tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; VV54 Mszczuję ad Nowe Warpno: 11-12 VIII 2008 (5 exx.), 15 VIII 2010 (2 exx.) – tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; VV56 Karsibór ad Nowe Warpno: 27 VII 2012 (3 exx.), 28 VII 2013 (1 ex.), 19 VIII 2013 (1 ex.), 7-14 VII 2014 (6 exx.) – tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; VV60 Gryfino - Mescherin: 3-12 VIII 2011 (5 exx.), 17-21 VII 2013 (1 ex.) – tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; WU16 Moczydło ad Barlinek: 27 VI 2014 (1 ex.), 22 VII 2014 (3 exx.), 10-18 VIII 2014 (5 exx.), 4-11 VII 2016 (4 exx.), 4 VII 2017 (1♀), 3 VIII 2017 (1♂) – samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; WU56 Mierzęcin ad Dobiegniew, 27 VII 2012, 1 ex., łąka przy lesie, do światła, leg. W.K. [MB]; WU67 Głusko ad Dobiegniew, 10-27 VII 2014, 3 exx., tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; XV03 Kłomino ad Borne Sulinowo: 15-17 VII 2009 (15 exx.), 21-23 VIII 2009 (1 ex.), 24-26 VII 2012 (2 exx.) – do światła, leg. R.L. [MB]; Nizina Wielkopolsko-Kujawska: WT72 Serby vic., 12 VIII 2014, 1 ex., łąg topolowo-wierzbowy, leg. P.S. [MB]; WU32 Zawarcie ad Skwierzyna: 2-18 VI 2016 (2 exx.), 15 VII – 8 VIII 2009 (15 exx.), 10-20 VII 2010 (14 exx.) – tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; WU43 Krobielewko ad Skwierzyna: 8 VI 2010 (1 ex.), 15 VII 2010 (1 ex.), 8 VIII 2011 (1 ex.), 5 IX 2011 (1 ex.) – tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; WU45 Stare Kurowo, 31 VIII – 14 VIII 2008, 4 exx., samołówka świetlna [MB]; WU70 Stary Tomyśl ad Nowy Tomyśl, 23 VIII 1960, 1 ex., leg. S.A [MB]; WU72 Chalın ad Sieraków: 16-18 VI 2010 (1♀), 3-5 VIII 2011 (1♀), 1-5 X 2011 (1 ex.), 4-6 VII 2012 (2 exx.) – tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.L., J.W. [MB]; XT29 Komorniki ad Poznań, 20 VII 2010, 1♀, do światła, leg. W.K. [MB]; XT36 Międzychód: 9-23 VIII 2008 (6♂), 1-9 VII 2009 (1♂1♀), 13-27

VII2009 (4♂1♀), 1 VIII 2009 (1♂) – samołówka świetlna [MB]; XT38 Rogalin ad Mosina, 6 VIII 2015, 4 exx., łągi nad Wartą, otrząsanie z drzew i krzewów [MB]; XT48 Jeziory ad Poznań, 14 VII 2003, 4 exx., do światła [MB]; XU03 Szamotuły vic., 5-9 VII 2009, 16 exx., łąki nad Samą, w czerpak [MB], XU03 Sycyn Dolny ad Szamotuły: 16 VII 2011 (5 exx.), 3 VIII 2011 (5 exx.), 30 VI – 7 VII 2012 (6 exx.), 2 VIII 2012 (2 exx.), 4-17 VII 2013 (7 exx.), 11 VIII 2013 (1 ex.), 2-5 VII 2014 (21 exx.), 15 VIII 2014 (2 exx.), 12 VII 2015 (2 exx.), 10 VII 2016 (3 exx.) – łąki, turzycowiska i trzcinowiska nad jez. Sycyńskim, w czerpak [MB], idem: 4-17 VII 2013 (5 exx.), 3 VII 2014 (1♀), 15 VIII 2014 (2 exx.), 20 VII 2015 (4 exx.), 10 VII 2016 (2 exx.) – suche nieużytki przyleśne, w czerpak [MB]; XU03 Kobylniki ad Obrzycko, 20 VII 2015, 7 exx., łąki nad Samą, w czerpak [MB]; XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły: 22 VII – 17 VIII 2008 (5 exx.), 2 VIII 2012 (2 exx.), 11 VIII 2013 (1 ex.), 27 VI 2014 (2 exx.), 12 VII 2015 (7 exx.), 14 VIII 2015 (8 exx.) – tereny leśne, w czerpak [MB], idem, 4 VII 2013, 17 exx., tereny leśne, otrząsanie z drzew i krzewów [MB], idem, 27 VI 2014, 1♀, nieużytki nad rowem śródpolnym, w czerpak [MB]; XU13 Ruks Młyn ad Szamotuły, 12 VI 2014, 1♀, łąki nad Samicą, w czerpak [MB]; XU13 Jaryszewo ad Obrzycko: 27 VII 2014 (3 exx.), 22 VII 2015 (4 exx.) – łąki nad Wartą, w czerpak [MB], idem, 2 VIII 2015, 16 exx., skraj lasu, otrząsanie z drzew i krzewów [MB]; XU20 Poznań-Ogrody: 18 VI 2009 (1 ex.), 13-30 VII 2009 (29 exx.), 6-8 VIII 2009 (15 exx.), 2-5 VII 2010 (2♂), 27-28 VII 2010 (10 exx.), 20 VII 2011 (1♂), 7 VIII 2012 (1♀), 28 VII 2013 (2♂), 6-8 VI 2014 (1 ex.), 2-31 VII 2018 (35 exx.) – ogród KEOS UP, samołówka świetlna [MB]; XU23 Oborniki vic.: 1 VII 2016 (10 exx.), 22 VII 2016 (5 exx.), 12 VIII 2016 (5 exx.), 7 VII 2017 (7 exx.) – Wzgórza Bogdanowskie, nieużytki śródpolne, w czerpak [MB]; XU28 Prawomyśl ad Kaczory: 21 VII 2008 (2♀), 11 VIII 2008 (1♂) – samołówka świetlna [MB]; XU32 leśn. Rakownia ad Bolechowo: 23 VII 2010 (7 exx.), 10 VII 2011 (2 exx.), 25-30 VII 2013 (1 ex.) – tereny leśne, samołówka świetlna, leg. W.Ś. [MB]; XU73 Mielno ad Gniezno, 24 VI 2007, 1 ex. [MP]; YT05 Brudzew: 9 VI 2011 (2 exx.) 26 VI 2011 (1 ex.), 22 VIII 2011 (1 ex.) – tereny leśne, w czerpak, leg. P.A. [MB].

Sudety Zachodnie: WS35 Lubomierz, 13 VII 1997, 2 exx., w lesie [SK].

Podsumowanie

Analiza przedstawionego materiału wskazuje, że gatunkiem najczęściej obserwowanym w zachodniej Polsce jest *Lagria hirta* (L.). W ostatnich latach

przybyło również obserwacji dotyczących gatunków notowanych wcześniej dosyć rzadko, jak: *Alphitophagus bifasciatus* (SAY), *Corticeus bicolor* (OLIV.), *Neomida haemorrhoidalis* (F.) czy *Lagria atripes* MULS. Na uwagę zasługuje również *Cynaesus angustus* (LEC.) – gatunek obcy w faunie Polski. Na przestrzeni dwóch lat, jakie upłynęły od stwierdzenia go w okolicach Obornik Śląskich, rozprzeszczerzył się na Dolnym Śląsku, Ziemi Lubuskiej i w Wielkopolsce, sięgając po dolinę Warty.

SUMMARY

The analysis of the demonstrated material shows that *Lagria hirta* (L.) is the most frequently observed species in Western Poland. Moreover, in recent years, new occurrences of hitherto rarely recorded species, such as *Alphitophagus bifasciatus* (SAY), *Corticeus bicolor* (OLIV.), *Neomida haemorrhoidalis* (F.), and *Lagria atripes* MULS., have been increasing. Worth noting is also *Cynaesus angustus* (LEC.) – a species alien to Polish fauna. Over the course of two years that have passed since the last time it was recorded in the environs of Oborniki Śląskie, it has been expanding across Lower Silesia, Lubusz Land, and Greater Poland, reaching up to the Warta Valley.

PIŚMIENNICTWO

- BUNALSKI M., KONWERSKI SZ., PRZEWOŹNY M., RUTA R. 2010: Nowe dane o rozmieszczeniu chrząszczy z rodziny czarnuchowatych (Coleoptera: Tenebrionidae) na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej. Część 2: Lagriinae i Diaperinae. *Wiadomości Entomologiczne*, **29** (2): 75-86.
- BUNALSKI M., KONWERSKI SZ., PRZEWOŹNY M., RUTA R., WAŚALA R., 2019: Materiały do poznania rozmieszczenia chrząszczy (Coleoptera) Zachodniej Polski. Część 19. Tenebrionidae: Alleculinae. *Wiadomości Entomologiczne*, **38** (3): 167-180.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1987: Cucujoidea, część 3. Katalog Fauny Polski, XXIII, **14**: 1-309.
- IWAN D., KUBISZ D., TYKARSKI P. 2012: Coleoptera Poloniae: Tenebrionoidea (Tenebrionidae, Boridae). Critical checklist, distribution in Poland and meta-analysis. University of Warsaw – Faculty of Biology, Natura Optima Dux Foundation, Warszawa. 480 ss.
- KADEJ M., TARNAWSKI D., SMOLIS A., ZAJĄC K., SZWAŁKO P., REGNER J. 2019: Nowe dane o wybranych obcych i inwazyjnych owadach w Polsce. *Przyroda Sudetów*, **22**: 83-96.
- KRÓLIK R. 2019: Dane o występowaniu w Polsce kilku nowych i niedawno odkrytych gatunków chrząszczy (Coleoptera). *Acta Entomologica Silesiana*, **27**: (online 011): 1-5.
- LÖBL I., SMETANA A. (red.) 2008: Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 5. Tenebrionoidea. Apollo Books, Stenstrup. 670 ss.
- RUTA R., MIŁKOWSKI M., ŻUK K. 2017: *Dacne picta* CROTCH, 1873 i *Cynaesus angustus* (LECONTE, 1851) – dwa gatunki nowe dla fauny Polski (Coleoptera: Erotylidae, Tenebrionidae). *Wiadomości Entomologiczne*, **36** (2): 102-107.
- STEBNICKA Z. 1991: Chrząszcze – Coleoptera, Czarnuchowate – Tenebrionidae, Boridae. Klucze do oznaczania owadów Polski. XIX, **91**: 1-93.

Wpłynęło: 19 listopada 2019
Zaakceptowano: 4 grudnia 2019